

بررسی عوامل مؤثر بر الگوگزینی در فرزندان شاهد و ایثارگر استان فارس (مطالعه موردی دانش آموزان دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی)

مجری طرح : دکتر محسن خادمی

ناظر علمی : دکتر جواد ملازاده

داور نهایی : دکتر محمد خیر

سال اجرا : زمستان 1388

چکیده

هدف از این تحقیق، شناخت عوامل مؤثر بر الگوگزینی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 بود. این تحقیق به شیوه پیمایشی انجام شده است.

ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود. جامعه آماری مورد مطالعه شامل 1428 نفر از فرزندان شاهد و ایثارگر (761 نفر دختر و 514 نفر پسر) شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی بودند. از این تعداد، 1378 پرسشنامه قابل استفاده عودت داده شد که مبنای ورود اطلاعات و تجزیه و تحلیل اطلاعات قرار گرفت. عوامل سن، جنس، شغل مادر، سواد مادر و سواد پدر، تقید مذهبی، پذیرش اجتماعی، پذیرش در خانواده، اعتماد به نفس و استفاده از وسایل ارتباط جمعی از مواردی بودند که در این طرح مورد بررسی قرار گرفتند. عوامل مورد بررسی در قالب 7 سؤال تحقیقاتی ارائه گردید.

نتایج نشان داد که طبق اطلاعات آماری از بین 18 الگوی ارائه شده ، 11 الگوی ایرانی در رتبه های 1 الی 11 انتخابی فرزندان شاهد و ایثارگر قرار گرفتند. پائین ترین رتبه انتخابی الگو به سیاستمداران غیر ایرانی اختصاص داشت. سئوالات تحقیقات 1 ، 2 ، 5 ، 6 ، و 7 مورد تائید قرار گرفت. سئوالات 3،4 مورد تائید قرار نگرفت.

از جمله عوامل مؤثر بر الگوگزینی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 ، شامل سن، جنس، شغل مادر، تقید مذهبی، وسائل ارتباط جمعی، پذیرش اجتماعی، پذیرش در خانواده و اعتماد به نفس بود و تنها بین عوامل سواد مادر و سواد پدر و انتخاب الگو، رابطه معنا داری بدست نیامد.

واژگان کلیدی: الگو، الگوگزینی، عوامل فرهنگی، اقتصادی، فرزند شاهد و ایثارگر

اهداف پژوهش:

1- بررسی اولویت های فرزندان شاهد و ایثارگر در انتخاب الگو از بین الگوهای خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی.

2- بررسی اینکه آیا بین عوامل جمعیتی (سن، جنس، سواد والدین، و شغل مادر) و اجتماعی (تقید دینی، نوع و میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی و غیره) و انتخاب الگوها، رابطه و یا بین نگاه گروه های مختلف به الگوها، تفاوت معنا داری وجود دارد.

سئوالات پژوهش:

1- آیا بین جنسیت و انتخاب الگوهای 18 گانه بعنوان الگو در زندگی توسط فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 – 85 ، رابطه معنا داری وجود دارد؟

2- آیا بین جنسیت و انتخاب الگوهای 18 گانه بعنوان الگو در زندگی توسط فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 – 85 ، رابطه معنا داری وجود دارد؟

- 3- آیا بین سواد پدر و انتخاب الگوهای 18 گانه بعنوان الگو در زندگی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 ، رابطه معنا داری وجود دارد؟
- 4- آیا بین سواد مادر و انتخاب الگوهای 18 گانه بعنوان الگو در زندگی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 ، رابطه معنا داری وجود دارد؟
- 5- آیا بین شغل مادر و انتخاب الگوهای 18 گانه بعنوان الگو در زندگی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 ، رابطه معنا داری وجود دارد؟
- 6- آیا از لحاظ نگرش به الگو بین گروه های مختلف فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 استفاده کننده از وسائل ارتباط جمعی تلویزیون، روزنامه، کتاب، رادیو، و ماهواره و اینترنت)، تفاوت معنا داری وجود دارد؟
- 7- آیا بین میزان تقید مذهبی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 86 - 85 و انتخاب نوع الگو، رابطه معنا داری وجود دارد؟

پرسشنامه پرکاربردترین تکنیک گردآوری اطلاعات به حساب می آید، زیرا در آن مجموعه یکسانی پرسش از افراد سؤال می شود و ساختمان بندي لازم را براي تشكيل ماتريس متغيرها دارا مي باشد. کارکردهای پرسشنامه کاربرد عملیات آماری و ریاضی در مطالعات اجتماعی از يك طرف و استفاده گسترده از آن در مطالعات کاربردی در زمینه سنجش افکار، نظرات و رفتار انسانی آن درصد علمی ترین و مطرح ترین تکنیک بررسی های اجتماعی قرار داده است. لذا به همین دلایل و نوع اطلاعاتی که باید جمع آوری می شد، در این پژوهش از ابزار پرسشنامه استفاده گردید. پس از مطالعه بررسی ادبیات و چارچوب نظری، جملات و عباراتی در زمینه منابع و میزان الگوپذیری فرزندان شاهد و ایثارگر تنظیم گردید و در جهت دیگر ابزار ویژگی های فردی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی آزمودنی آورده شد. به منظور سنجش اعتبار محتوایی آن، از اظهار نظر چند تن از اساتید دانشگاه و دانشجویان دکتری استفاده شده است.

پرسشنامه در اختیار تعدادی از دانشجویان دوره های مختلف و تعدادی از فرزندان شاهد قرار گرفت و روائی آن را سنجیده و سئوالات نامناسب حذف گردید. برای اینکه میزان دقت پرسشنامه مورد استفاده در پژوهش مورد سنجش قرار گیرد، اقدام به سنجش میزان پایایی آن گردید. برای این منظور از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که مقدار آن 92/0 بدست آمد که پایایی بسیار قوی به حساب می آید.

شیوه نمونه گیری و حجم نمونه:

جامعه آماری تحقیق، عبارت بود از فرزندان شاهد و ایثارگر که در مقطع دبیرستان و پیش دانشگاهی در سطح استان فارس مشغول به تحصیل بودند و براساس آمار ارائه شده از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران، تعداد دانش آموزان شاهد و ایثارگر در طرح نیمه متمرکز پراکنده استان فارس که مشغول به تحصیل در سال تحصیلی 85-86 در این مقاطع بودند 1428 نفر و لذا با توجه به اینکه جامعه آماری پژوهش بالا نبود و همچنین احتمال عدم دسترسی به برخی از افراد نیز وجود داشت، ناگزیر از نمونه گیری خودداری و کل شماری ترجیح داده شد.

لازم به ذکر است، دانش آموزان مربوط به هر شهرستان، پس از شناسایی توسط بنیاد شهید مرکز، به بنیاد شهید امور ایثارگران شهرستان رجوع نموده و براساس آمار موجود در شهرستان و یا کمک کارشناس آموزش شهرستان، اقدام به شناسایی مدرسه مورد تحصیل دانش آموز نموده و به مدرسه رجوع کرده و از دانش آموز خواسته شده است تا پرسشنامه را تکمیل نماید و سپس توسط نماینده محقق در شهرستان جمع آوری و به شیراز ارسال گردیده و فنون تجزیه و تحلیل اطلاعات بر روی آنها اعمال شده است.

نتایج حاصل از این پژوهش بیانگر این است که جامعه آماری این پژوهش شامل فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در استان فارس در سال تحصیلی 85-86 که بنیاد شهید و امور ایثارگران را در اختیار محقق قرار داده است مشتمل بر 1428 نفر بودند که از مجموع پاسخگویان که به پرسشنامه ها پاسخ داده و قابل استفاده بوده است، تعداد 1378 نفر بودند که 761 نفر یا 59/7 درصد زن و 514 نفر یا 40/3 درصد مرد بودند. این تعداد در 22 شهرستان به تعداد متفاوت توزیع شده اند که بیشترین آن ها در شیراز شامل 748 نفر و کمترین آنها در بوانات، 2 نفر بودند.

از مجموع افرادی که پرسشنامه را تکمیل نموده و قابل استفاده بوده است بین سنین 13 الی 18 سال بوده اند که بیشترین تعداد شامل 427 یا 31 درصد به سن 15 سالگی تعلق داشت و کمترین تعداد به سن 18 سالگی تعلق داشت که تنها 9/10 درصد را شامل می شد. شغل مادر پاسخ دهندگان شامل 1138 یا 82/6 درصد خانه دار و 121 نفر یا 8/8 درصد شاغل بودند. میزان تحصیلات پدر پاسخگویان شامل بی سواد، ابتدائی، راهنمائی و دبیرستان، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس و بالاتر می گردید که کمترین یعنی 8 نفر یا 2 درصد به افراد بی سواد و 334 نفر، معادل 24/2 درصد به سطح سواد دیپلم اختصاص داشت. تقریباً به همین تعداد، یعنی 331 نفر یا 24 درصد از تحصیلات عالی برخوردار بودند.

میزان تحصیلات مادر پاسخگویان شامل بی سواد، ابتدائی، راهنمائی و دبیرستان، دیپلم و لیسانس و بالاتر طبقه بندی شده بود که کمترین تعداد یعنی از مجموع مادران تنها 39 نفر یا 8/ درصد بی سواد و 421 نفر یا 6/ 30 درصد تحصیلات راهنمائی و دبیرستان برخوردار بودند و تعداد 121 نفر یا 8/8 درصد از تحصیلات عالی برخوردار بودند.

از میان الگوهای 18 گانه مختلفی که در اولین سؤال پرسشنامه از ایشان خواسته شده بود که آیا از بین این الگوها کدامیک را انتخاب می نمایند 5/ 88 درصد والدین، 9/ 75 درصد معلمین، 6/ 68 درصد دوستان، 6/ 67 درصد شخصیت های مذهبی ایرانی، 1/ 63 درصد اقوام و خویشان، 9/ 59 درصد خواهر و برادر، 5/ 56 درصد دانشمندان ایرانی، 5/ 46 درصد ورزشکاران ایرانی، 2/ 45 درصد شاعران و نویسندگان ایرانی، 8/ 42 درصد سیاستمداران ایرانی، 7/ 37 درصد شخصیت های مذهبی غیر ایرانی، 6/ 36 درصد دانشمندان غیر ایرانی، 6/ 33 درصد هنرمندان ایرانی مقیم خارج، 33 درصد ورزشکاران غیر ایرانی، 4/ 31 درصد شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، 1/ 31 درصد هنرمندان غیر ایرانی، و 7/ 29 درصد یا کمترین میزان سیاستمداران غیر ایرانی و آخرین اولویت خود را انتخاب نموده اند.

جالب توجه اینکه از بین 18 الگوی ارائه شده، 11 الگوی ایرانی، رتبه های 1 الی 11 را به خود اختصاص دادند. یعنی اینکه فرزندان شاهد و ایثارگر از انتخاب الگوی 12 به بعد، الگوهای غیر ایرانی را در زندگی برای خود انتخاب می نمایند و از همه جالب تر، پائین ترین رتبه به سیاستمداران غیر ایرانی اختصاص دارد. والدین در اولین انتخاب پاسخ دهندگان، به عنوان الگو برای جوانان 13 الی 18 ساله فرزندان شاهد و ایثارگر استان فارس قرار دارد.

لازم به ذکر است که در پایان سؤال اول یعنی انتخاب الگو، گزینه "سایر" ارائه شده بود تا چنانچه پاسخ دهنده هیچکدام از گزینه ها را انتخاب نمی کند و الگوی دیگری در نظر دارد، مکتوب نماید که در این مورد هیچ گزینه دیگری ارائه نشده بود.

سؤال تحقیقاتی اول : آیا بین جنسیت و انتخاب الگوهای 18 گانه به عنوان الگو رابطه معناداری وجود دارد؟

با استفاده از مربع کای (مجذورخی) در پاسخ های پسران و دختران در انتخاب اقوام و خویشان، هنرمندان ایرانی، هنرمندان ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، دوستان، شخصیت های مذهبی غیر ایرانی،

دانشمندان ایرانی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و نویسندگان ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، سیاستمداران ایرانی، سیاستمداران غیر ایرانی، رابطه معناداری نشان داده شد و تنها در انتخاب والدین، معلمین، شخصیت های مذهبی ایرانی و خواهر یا برادر به عنوان الگو بین پاسخ های پسران و دختران تفاوت معناداری وجود نداشت، به عبارت دیگر همه پاسخ دهندگان در انتخاب والدین، معلمین، شخصیت های مذهبی ایرانی و خواهر یا برادر به عنوان الگو در زندگی خود اصلاً اختلاف نظری از خود بروز نداده و همگی اشتراک نظر دارند.

لازم به یادآوری است که موارد چهارگانه، جزء اولویت های اول تا ششم کلیه پاسخ دهندگان صرف نظر از هر متغیری می باشد.

سؤال تحقیقاتی دوم : آیا بین سن و انتخاب الگوهای 18 گانه به عنوان الگو رابطه معناداری وجود دارد؟
با استفاده از مربع کای (مجذور خی) در پاسخ های پاسخ دهندگان در گروه های سنی مختلف در انتخاب الگوی 13 گانه از الگوهای 18 گانه موجود در پرسشنامه به ترتیب در انتخاب هنرمندان ایرانی، هنرمندان

ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، شخصیت های مذهبی غیر ایرانی
شخصیت های مذهبی ایرانی، دانشمندان ایرانی، دانشمندان غیر ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و
نویسندگان ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، سیاستمداران ایرانی، سیاستمداران غیر ایرانی و خواهر
یا برادر رابطه معناداری مشاهده نشد. تنها در انتخاب الگوهای چون والدین، معلمین، اقوام و خویشان، دوستان
و ورزشکاران ایرانی در گروه های مختلف سنی رابطه مشاهده شده معنادار بود، بطوریکه از مجموع 128
نفر 1174 نفر یا 91/4 درصد از گروه های سنی مختلف والدین را به عنوان الگو انتخاب کردند. از مجموع
1285 نفر 832 نفر معادل 64/7 درصد از گروه های سنی مختلف اقوام و خویشان را به عنوان الگو
انتخاب کردند. از مجموع 1285 نفر 1008 نفر معادل 78/3 درصد از گروه های مختلف معلمین را به
عنوان الگو انتخاب کردند. از مجموع 1285 نفر، 904 نفر معادل 70/4 درصد دوستان را به عنوان الگو
انتخاب کردند و از مجموع 1285 نفر، تعداد 613 نفر معادل 47/7 درصد از گروه های مختلف سنی
ورزشکاران ایرانی را به عنوان الگو انتخاب کردند، در حالیکه 672 نفر، معادل 52/3 درصد از گروه های
مختلف سنی ورزشکاران ایرانی را انتخاب نکردند و همچنانکه آمار نشان میدهد بجز در انتخاب ورزشکاران
ایرانی به

عنوان الگو که رابطه معنادار به نفع عدم انتخاب آنان جهت دار شده بود، بقیه الگوها مثل والدین، معلمین، دوستان و اقوام و خویشان تفاوت معنادار به نفع انتخاب بیشتر گروه های سنی مختلف جهت داده شده است.

سؤال تحقیقاتی سوم : آیا بین سواد پدر و انتخاب الگو توسط فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره بیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 رابطه معناداری وجود دارد؟

برای پاسخ به این سؤال از مربع کای (مجذور خی) استفاده شد که نتایج نشان داد که بین سواد پدر و انتخاب والدین، اقوام و خویشان، معلمین، هنرمندان ایرانی، هنرمندان ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و نویسندگان ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، سیاستمداران ایرانی، سیاستمداران غیر ایرانی و خواهران یا برادران رابطه معناداری وجود ندارد.

تنها در یک مورد و آن هم بین سواد پدر و انتخاب دوستان به عنوان الگو نتایج نشان داد، $42/43$ درصد از والدین از سواد دیپلم به بالا برخوردار بودند. همچنین با نگاهی به ضریب وی کرامر، می توان نتیجه گرفت که سواد پدر می تواند به میزان $0/125$ در انتخاب دوستان به عنوان الگو مؤثر باشد.

سؤال تحقیقاتی چهارم : آیا بین سواد مادر و انتخاب الگو توسط فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 رابطه معناداری وجود دارد؟

در پاسخ به سؤال تحقیقاتی چهارم از مربع کای (مجذور خی) استفاده شد که نتایج نشان داد که بین سواد مادر و انتخاب والدین، اقوام و خویشان، معلمین، هنرمندان ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، دوستان، شخصیت های مذهبی غیر ایرانی، دانشمندان ایرانی، دانشمندان غیر ایرانی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و نویسندگان ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، سیاستمداران ایرانی، سیاستمداران غیر ایرانی و خواهر یا برادر که به عنوان الگو توسط فرزندان شاهد و ایثارگر انتخاب شدند رابطه معناداری وجود ندارد. تنها موردی که رابطه معنادار بین سواد مادر و انتخاب الگو پیدا شد، شخصیت های مذهبی ایرانی بود که از بین مجموع 1285 نفر 855 نفر یا 6/69 درصد شخصیت های مذهبی ایرانی را به عنوان الگو انتخاب نمودند و تنها 373 نفر یا 4/30 درصد از بین فرزندان شاهد و ایثارگر با سطح سواد مختلف شخصیت های مذهبی ایرانی را به عنوان الگو انتخاب نکردند و بر اساس میزان $(P = 19/08) X^2$, $df = 5$, $0/002$ ارتباط معناداری بین این دو گروه مشاهده گردید که با نگاهی به ضریب وی کرامر $(V \text{ Cramer} = 0/125)$ سواد مادر به میزان 0/125 می تواند در انتخاب فرزندان مؤثر باشد.

سؤال تحقیقاتی پنجم : آیا بین شغل مادر و انتخاب الگو توسط فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 رابطه معناداری وجود دارد؟

در پاسخ به سؤال تحقیقاتی پنجم از مربع کای (مجذور خی) استفاده شد که نتایج نشان داد که بین شغل مادر و انتخاب هیچکدام از الگوهای ارائه شده به دانش آموزان که به عنوان الگو توسط فرزندان شاهد و ایثارگر انتخاب شدند رابطه معناداری بدست نیامد.

سؤال تحقیقاتی ششم : آیا از لحاظ نگرش به الگو بین گروه های مختلف استفاده کننده از وسایل ارتباط جمعی (تلویزیون، روزنامه، کتاب، رادیو و ماهواره) تفاوت معناداری وجود دارد؟

با انجام روش آماری تحلیل واریانس یکطرفه، از وسایل پنجگانه تلویزیون، روزنامه و مجله، کتاب، رادیو و ماهواره و اینترنت نشان داد که بین گروه های استفاده کننده از تلویزیون، روزنامه، کتاب و رادیو رابطه معناداری وجود دارد و تنها در مورد استفاده از ماهواره و اینترنت بین میانگین های گروه های مختلف تفاوت معناداری مشاهده نشد.

با توجه به معنی دار شدن تفاوت بین میانگین گروه های مختلف استفاده کننده از تلویزیون، رادیو، کتاب، مجله و روزنامه، آزمون تعقیبی شفه انجام شد و نشان داد که در گروه های استفاده کننده از تلویزیون بین گروه های 2 / 3 و 2 / 5 و 2 / 6 و 3 / 2 و 5 / 2 و 6 / 2 و 2 تفاوتها معنا دارند و در گروه های استفاده کننده از روزنامه بین گروه های 2 و 2 / 5 و 2 / 6 و 5 / 2 و 6 / 2 تفاوت ها معنا دارند.

و در گروه های استفاده کننده از رادیو، بین گروه ها گرچه تفاوت معناداری مشاهده شد، ولی در آزمون شفه تفاوت ها در بین گروه ها تعیین کننده نبودند.

یکی دیگر از محورهای مورد پژوهش، سنجش میزان تقید مذهبی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 بود که بررسی میکرد که این عزیزان تا چه اندازه تقید مذهبی دارند. میانگین کلی همه این عزیزان 19 / 69 بود که از مجموع 1378 نفر 479 نفر یا 34 / 8 درصد از تقید زیر میانگین یا کم برخوردار بودند و 899 نفر یا 65 / 2 درصد از تقید بالای میانگین یا زیاد برخوردار بودند.

سؤال تحقیقاتی هفتم : آیا بین تقید مذهبی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 و انتخاب نوع الگو رابطه معناداری وجود دارد؟

با استفاده از مربع کای (مجذور خی) نتایج بدست آمده نشان داد که بین میزان تقید مذهبی و انتخاب والدین، معلمین، شخصیت های مذهبی غیر ایرانی، شخصیت های مذهبی ایرانی، دانشمندان ایرانی، سیاستمداران ایرانی و خواهر یا برادر به عنوان الگو توسط پاسخ دهندگان رابطه معناداری وجود دارد.

بین میزان تقید مذهبی و انتخاب اقوام و خویشان، هنرمندان ایرانی، هنرمندان ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، دوستان، دانشمندان غیر ایرانی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و نویسندگان ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، سیاستمداران غیر ایرانی رابطه معناداری وجود ندارد.

از نتایج بدست آمده می توان نتیجه گرفت که تقید مذهبی در انتخاب نوع الگو اثر تعیین کننده دارد.

از محورهای مؤثر بر پذیرش الگو و الگوگزینی میزان پذیرش اجتماعی فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 بود که در سؤال 31 پرسشنامه مورد پرسش قرار گرفته بود.

از مجموع 1322 نفر که به این سئوال پاسخ داده اند، تعداد 791 نفر معادل 59 / 8 درصد زیاد و بسیار زیاد پاسخ داده اند و از میانگین 102 / 59 درصد برخوردار بودند که از میانگین کل 97 / 40 بالاتر می باشد. با استفاده از تحلیل واریانس یکطرفه و نتایج بدست آمده نشان داد که حداقل در بین دو گروه از گروه های شش گانه تفاوت معنادار وجود دارد. و پس از انجام آزمون تعقیبی شفه روشن گردید که بین گروه های 1 و 4 / 1 و 5 / 1 و 2 / 6 و 2 / 4 و 2 / 5 و 4 / 6 و 4 / 1 و 4 / 2 و 4 / 5 و 5 / 6 و 5 / 1 و 5 / 2 و 5 / 3 و 5 / 4 و 6 / 6 و 6 / 1 و 6 / 2 و 6 / 3 و 6 / 4 و 5 تفاوت معنادار وجود دارد.

از محورهای دیگر مورد بررسی در پژوهش، میزان پذیرش در خانواده فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 بود که در سئوال 32 پرسشنامه مورد پرسش قرار گرفته بود.

از مجموع 1333 نفر که به این سئوال پاسخ داده اند، تعداد 926 نفر معادل 69 / 46 درصد زیاد و بسیار زیاد به این سئوال داده اند و از میانگین 100 / 42 برخوردار بودند که از میانگین کل 97 / 40 بالاتر می باشد.

با استفاده از تحلیل واریانس یکطرفه و نتایج بدست آمده نشان داد که حداقل بین دو گروه از گروه های شش گانه تفاوت معنادار وجود دارد و پس از انجام آزمون تعقیبی شفه روشن گردید که بین گروه های 1 و 5 / 1 و 6 / 2 و 2 / 4 و 2 / 5 و 3 / 6 و 3 / 5 و 4 / 6 و 4 / 2 و 5 / 6 و 5 / 1 و 5 / 2 و 5 / 3 و 6 / 6 و 6 / 1 و 6 / 2 و 6 / 3 و 6 / 4 و 6 / 5 تفاوت معنادار وجود دارد.

آخرین عامل مؤثر بر الگوگزینی، عامل اعتماد به نفس است که در این پژوهش به بررسی آن پرداخته شد و میزان اعتماد به نفس فرزندان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره دبیرستان و پیش دانشگاهی استان فارس در سال تحصیلی 85-86 بود که در سؤال 33 پرسشنامه مورد پرسش قرار گرفته بود.

از مجموع 1335 نفر که به این سؤال پاسخ داده اند، تعداد 808 نفر معادل 60 / 52 درصد به این عبارت که احساس میکنم هر وقت از الگوی مورد نظر پیروی میکنم، دیگران من را مورد تحسین قرار میدهند. گزینه زیاد و بسیار زیاد را انتخاب کرده اند در سطح $\alpha = 0/0001$, $F = 59/44$, $df = 5$ تفاوت بسیار معناداری بدست آمد.

با استفاده از تحلیل واریانس یکطرفه و نتایج بدست آمده نشان داد که حداقل بین دو گروه از گروه های شش گانه تفاوت معنادار وجود دارد و بدنبال دستیابی به تفاوت معنادار در بین حداقل دو گروه و به منظور اعمال دقت لازم و تشخیص اینکه دقیقا این تفاوت ها بین کدام گروه ها وجود دارد از آزمون تعقیبی شفه استفاد شد و روشن شد که بین گروه های $1 و 4 / 5 و 1 / 6 و 1 / 4 و 2 / 5 و 2 / 6 و 2 / 4 و 3 و 5 / 6 و 3 / 5 و 3 / 6 و 4 و 1 / 5 و 4 / 2 و 4 / 5 و 4 / 6 و 5 / 6 و 5 / 1 و 5 / 2 و 5 / 3 و 5 / 4 و 6 / 6 و 6 / 1 و 6 / 2 و 6 / 3 و 6 / 4 و 6 و 5$ تفاوت معنادار وجود دارد.

در جمع بندی این بخش (پذیرش اجتماعی، پذیرش در خانواده، و اعتماد به نفس) قابل ذکر است که عوامل مؤثر بر گزینش نوع الگو، این عوامل سه گانه نیز نقش مؤثری دارند.

نتایج اولیه تحقیق نشان داد که الگوهای انتخابی فرزندان شاهد و ایثارگر، الگوهای بومی و ایرانی بود و اولین اولویت پاسخ دهندگان "والدین" را انتخاب نموده اند که این نتیجه با نتایج تحقیق لطف آبادی(1382) تحت عنوان "بررسی نگرش دانش آموزان دبیرستانی و پیش دانشگاهی ایران به جهانی شدن و تأثیر آن بر ارزش ها و هویت دینی و ملی آن" که به سفارش مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی وزارت آموزش و پرورش انجام شده است و شامل 4292 نفر دانش آموز دبیرستانی و پیش دانشگاهی در شش استان مرکز، شمال، جنوب، شرق، و غرب کشور بود، همخوانی شدید داشت. اولین اولویت انتخابی فرزندان، والدین بودند و 11 انتخاب فرزندان، الگوهای ایرانی را تشکیل میدادند، همان نتیجه ای که لطف آبادی در تحقیق کشوری خود بدان دست یافته است.

در باب کم اهمیت ترین انتخاب فرزندان نیز نتیجه بدست آمده مطابق با نتیجه لطف آبادی و همسو با آن می باشد. به این معنی که فرزندان شاهد، آخرین اولویت انتخابی خود را سیاستمداران غیر ایرانی انتخاب کرده اند و آخرین رتبه بندی پاسخ دهندگان آن تحقیق نیز ارزش های سیاسی، ارزش های غربی و جهانی بود. و گزارش تحقیق نوروزی(1382)، و سبحانی جو (1385) نیز با این نتایج همسو بود.

در باب تأثیر پایگاه اجتماعی فرزندان شاهد در انتخاب الگو، عوامل سن، جنس، سواد والدین و شغل مادر مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد که در انتخاب الگو بین سواد پدر و سواد مادر و انتخاب الگو، رابطه معنا داری نشان داده نشد، که این نتایج با نتایج تحقیق شریفی(1381) که با 380 نفر پاسخ دهنده دانش آموز پسر و دختر دبیرستانی شهرستان شیراز انجام گرفته است همخوانی و همسوئی دارد. شریفی در تحقیق خود تحت عنوان “ بررسی عوامل اجتماعی، اقتصادی مؤثر بر پایبندی دانش آموزان به ارزش های دینی که منتج به اخذ کارشناسی ارشد در رشته جامعه شناسی گردیده است ” به این نتیجه رسید که بین سواد والدین و انتخاب الگو، رابطه معنا داری وجود ندارد و در این طرح به این نتیجه رسیده شد که بین سواد والدین و انتخاب الگو رابطه معنا داری وجود ندارد.

در باب تأثیر شغل مادر و انتخاب الگو برای فرزندان شاهد و ایثارگر در این طرح به این نتیجه رسیده شد که بین فراوانی این دو گروه مادران شاغل و خانه دار، تفاوت عمده ای وجود دارد. ولی در انتخاب الگو تأثیری نداشته است که با نتایج تحقیق شریفی(1381)، کشاورز(1379)، و یادگارزاده(1379) همسو بوده است.

در باب تأثیر تقید مذهبی بر روال الگوپذیری فرزندان شاهد و ایثارگر به این نتیجه دست یافتیم که بین میزان تقید مذهبی و انتخاب الگوهائی چون والدین، معلمین، شخصیت های مذهبی غیر ایرانی، شخصیت های مذهبی ایرانی، دانشمندان ایرانی، سیاستمداران ایرانی، و خواهر یا برادر، رابطه معنا داری وجود دارد. ولی بین میزان تقید مذهبی و انتخاب الگوهائی چون اقوام و خویشان، هنرمندان ایرانی، هنرمندان ایرانی مقیم خارج، هنرمندان غیر ایرانی، دوستان، دانشمندان غیر ایرانی، ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران غیر ایرانی، شاعران و نویسندگان غیر ایرانی، و سیاستمداران غیر ایرانی رابطه معنا داری وجود ندارد. این نتایج با نتایج ونگ (1995)، و هاشمیان فر (1377)، همسو می باشد و با نتایج تحقیق طالبی (1378) غیر همسو میباشد.

در باب تأثیر میزان استفاده از وسائل ارتباط جمعی و انتخاب الگو، به این نتیجه رسیده شد که بین گروه های استفاده کننده از تلویزیون، روزنامه، کتاب، رادیو، و نگرش به الگو، رابطه معنا داری مشاهده شد و تنها در زمینه اینترنت رابطه معنا داری مشاهده نشد. این نتایج با نتایج تحقیقات کشاورز (1379) همسوئی نشان داده است.

- استوتز، ژان (1363)، روانشناسی اجتماعی، ترجمه محمد علی کردان: تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- پال هرسی و کنت بلانچارد (1380)، مدیریت رفتار سازمانی، کاربرد منابع انسانی، ترجمه علی علاقه بند، تهران، انتشارات امیرکبیر.

- سبحانی جو، حیاتعلی (1385) محبوبترین و مقبولترین الگوهای رفتاری، مجله اینترنتی فصل نو.

- طالبی، سکینه (1378)، تحول هویت ملی دانش آموزان دختر دوره های تحصیلی ابتدائی، راهنمائی و متوسطه شهر تهران، رساله کارشناسی ارشد به راهنمائی دکتر هاشم فردانش، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، تهران.

- نیکوبرش راد، فرزانه (1385)، فاطمه زهرا(علیها سلام)، الگوی مبارزه سیاسی زن امروز، مرکز اطلاع رسانی آل بیت، کارشناسی ارشد علوم سیاسی، تهران.

- کشاورز، امرالله (1379)، بررسی جامعه شناختی میزان تأثیر پایگاههای اقتصادی اجتماعی دانشجویان بر نگرش های دینی آنها: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز، رساله کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، استاد راهنما: دکتر جهانگیری.

- گیلک، عبدالامیر (1376)، بررسی عوامل مؤثر بر الگوپذیری نوجوانان، طرح پژوهشی، پژوهشکده تعلیم و تربیت، تهران.
- لقمانی، احمد (1382)، خانواده، جوان، الگویابی، پیام زند، دوره 12، شماره 12.
- لطف آبادی، حسین (1383)، بررسی چگونگی نگرش دانش آموزان دبیرستانی و پیش دانشگاهی ایران به جهانی شدن و تأثیر آن بر ارزش ها و هویت دینی و ملی آنان با همکاری وحیده نوروزی به سفارش مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی، فصلنامه نوآوری های آموزشی، شماره 9، سال سوم، پاییز، تهران 1383.
- مراد زاده، فرهاد (1373)، جامعه پذیری، رشد آموزش علوم اجتماعی، 17 زمستان 71 وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی درسی.
- محمودی، مهربی (1378)، رابطه قشربندی اجتماعی و گرایشات و رفتارهای دینی در شهر تهران، رساله کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، استاد راهنما، عماد افروغ.

- میرابوالقاسمی، محمد تقی (1365)، نقش الگوها در تربیت. چاپ اول، تهران، انتشارات بعثت.

- هاشمیان فر، جمشید (1377)، الگو گزینی جوانان و عوامل مؤثر بر آن، دانشنامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی دانشکده ادبیات، گروه جامعه شناسی، استاد راهنما: محمد صادق مهدوی.

- یادگارزاده، غلامرضا (1379)، بررسی عوامل مؤثر بر نحوه الگوگزینی، اجتماعی، فرهنگی جوانان در شهر همدان، فرهنگ همدان، شماره 23 و 24 پائیز و زمستان 1379.